



მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს საინფორმაციო გამოცემა, 2023 წელი, №2

## ჩოპოჯ დაშიშვოთ და ბანუაშოთაჩოთ სოფლად ბიზნესი

7 აპრილს, მესტიის მუნიციპალიტეტის თვითმართვლობის სააქტო დარბაზში, სახელმწიფო პროექტების შესახებ ინფორმაციის გაზიარების და მენარმეობის შესახებ თეორიული ცოდნის ამაღლების

მიკრო გრანტების პროგრამა საქართველოს პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტმა, სსიპ ანარმოე საქართველოში და სსიპ სოფლის განვითარების სააგენტოს მხარდაჭერით შეიმუშავა.



მიზნით, ჩატარდა სასწავლო/ტრენინგ-კურსი თემაზე „როგორ დავინყოთ და განვავითაროთ სოფლად ბიზნესი“.

ტრენინგს უძღვებოდნენ საქართველოს პარლამენტის აგრარულ საკითხთა კომიტეტის წარმომადგენელი- თინათინ ოდილავაძე, სსიპ



„ანარმოე საქართველოს“ პროგრამის მენეჯერი გიორგი კვარაცხელია და დეპარტამენტის უფროსი ანა უგულავა.

შეხვედრას ესწრებოდნენ ადგილობრივი ბიზნესის წარმომადგენლები, ახალბედა მენარმეები, ბიზნესის დანყების მსურველები, რომელთაც საშუალება მიეცათ მიელოთ ინდივიდუალური კონსულ-

ტაციები ბიზნეს-გეგმებთან დაკავშირებით.

პროგრამის მიზანია ხელი შეუწყოს მიკრო და მცირე მენარმეებს დაინყონ ან განავითარონ საკუთარი ბიზნესი სახელმწიფოს მხარდაჭერით

ცხელი ხაზი დეტალური ინფორმაციისათვის: 15 25

გისურვებთ წარმატებებს.

## „სვანეთის კულტურული მემკვიდრეობა და გადარჩენის პერსპექტივები VI“

გაცნობებთ, რომ 2023 წლის 30 ივლისს სვანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმი გამართავს მორიგ სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენციას „სვანეთის კულტურული მემკვიდრეობა და გადარჩენის პერსპექტივები VI“, მიძღვნილი ეთნოლოგ ციალა ჩართოლანის 90 წლის იუბილისადმი.

კონფერენცია ჩატარდება მესტიაში, სვანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმში.

კონფერენციის თემატიკა: სვანეთის ისტორია, არქეოლოგია, ეთნოლოგია,

სვანეთის ხელოვნება, სვანეთი და კულტურული ტურიზმი, გეოლოგია, ანთროპოლოგია, ხელოვნებათმცოდნეობა, დემოგრაფია, ეთნოგრაფია, ეკოლოგია, ფოლკლორული ისტორია, ენათმეცნიერება, კულტუროლოგია და სხვ.

სამუშაო ენა: ქართული. გამოგზავნილ მასალებს შეარჩევს კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი.

მიმშენელოვანი თარიღები: მასალების მიღების ბოლო დღე: 2023 წლის 30 ივნისი 18 საათი.

კონფერენციის ჩატარების თარიღი: 2023 წლის 30 ივლისი.

კონფერენციაში მონაწილეობის მიღებისთვის მომხსენებელმა ვორდის ფაილით უნდა გამოგზავნოს:

მომხსენების სრული სათაური, ავტორის სრული სახელი და გვარი, სამეცნიერო ან სასწავლო დანყებულების სახელწოდება, ტელეფონის ნომერი და ელექტრონული ფოსტა, მოხსენების ანოტაცია.

ანოტაციის გაფორმების წესი: Microsoft Word დოკუმენტი, მაქსიმუმ

200 სიტყვა.

შრიფტის ზომა 12, სტრიქონებს შორის დაშორება - 1.5, ქართული ტექსტისთვის ფონტი -Sylfaen, ინგლისური ტექსტისთვის ფონტი - Times New Roman).

მასალები უნდა გამოგზავნოს შემდეგ მისამართზე: svanetimuseum@gmail.com

შერჩეული მოხსენებების ავტორებს პასუხი პირად ელექტრონულ ფოსტაზე ეცნობებათ 2023 წლის 15 ივლისს 18:00 საათამდე.

სვანეთის ისტორიისა და ეთნოგრაფიის მუზეუმი

## ჩვენ ვსწავლობთ ზიადიას



ეს უმშვენიერესი ახალგაზრდა ყველასთვის საყვარელი პოეტი ეკა კვიციანი. სამუხაროდ მას უეცრად თვალის რქოვანას დისტროფია, მელანომა და მწვავე უპეიტი დაუდგინდა. თვინი მკურნალობის და აქ საქართველოში ჩატარებული ოპერაციის შემდეგ, გადაწყდა მკურნალობის გაგრძელება თურქეთში, ანადოლუს კლინიკაში, სადაც სასწრაფოდაა გასაკეთებელი ორი ოპერაცია.

1. მელანომას ამოკვეთა -  
2. რქოვანას გადანერგვა.  
ოჯახმა და ახლობლებმა, ყველანიური რესურსის ამონურვის შემდეგ, გადწყვიტეს საზოგადოებას მიმართონ დახმარებით, რადგან ამ დროს თითოეულ წუთს და თითოეულ ლარს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს! გთხოვთ ყველა დავეხმაროთ შეძლებისდაგვარად ეკას- ჩვენს ძვირფას პოეტს და სამაგალითო მოქალაქეს, რათა დროულად გამოჯანმრთელებული დაგვიბრუნდეს უკან  
#GE46BG000000498948000  
საქართველოს ბანკი. მიმღები ნანა სხულუხია  
#GE98TB7044845063600061  
თბს ბანკი. მიმღები ნანა სხულუხია  
ეკასთვის.

საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებული ახალგაზრდობის სულიერი და ინტელექტუალური განვითარების ცენტრი, განათლების და მეცნიერების სამინისტროს მხარდაჭერით ყოველწლიურად ატარებს ინტელექტუალურ კონკურსს "ჩვენ ვსწავლობთ ზიადიას". როგორც მოგეხსენებათ, გიმნაზიამ 2017 წელს პირველად მიიღო აღნიშნულ კონკურსში მონაწილეობა, ყველა ტური გადალახა და ფინალშიც არსებული შედეგით გაიმარჯვა. ჯილდოდ კი დიდი ბედნიერება ხვდათ ნილად და მონაწილეებმა იერუსალიმი მოილოცეს.

წელს მეორედ, უკვე ახალი გუნდებით, ჩავერთეთ კონკურსში. ორივე ასაკობრივ კატეგორიაში წარვადგინეთ მონაწილეები. უმცროსი ასაკობრივი ჯგუფისათვის ეს იყო პირველი თამაში. 5 აპრილს, რაიონული ტური ჩატარდა ზუგდიდში უმცროსკლასელთათვის, ხოლო მესტიაში - უფროსკლასელთათვის. ორივე გუნდმა ქულების უმაღლესი შედეგით გაიმარჯვა. უმცროსები ექვს გუნდს ეჯიბ-

რებოდნენ (სამეგრელოს საჯარო და სკოლა- გიმნაზიების გუნდებს) ანა არღვლიანი (კაპიტანი) გიორგი ფილფანი ბარბარე ხერგიაანი ლიზი თამლიანი. უფროსები კი ორ გუნდს (მუჟა-ლის და ხაიბის სკოლის გუნდები) თინათინ ჯაფარიძე (კაპიტანი) ქეთი ხვიბლიანი თამარ ჯაფარიძე მარიამ კახიანი ალსანიშავია, მუნიციპალიტეტის მონაწილე გუნდების აქტიურობა და არაჩვეულებრივი შედეგი. მაღლობა მათ კონკურსში მონაწილეობის მიღებისათვის, მეცადინეობისთვის, ბიბლიით დაინტერესება-შესწავლისათვის და საოცარი მსჯელობისთვის. სწორედ ასეთ ბავშვებზე, ასეთ ახალგაზრდებზე დგას ქვეყნის მომავალი.

სკოლა- გიმნაზიის გამარჯვებულ გუნდებს მოუწევთ ზონალური ტური, ნახევარფინალი და ფინალი-უკვე სამების ახალგაზრდული ცენტრის დიდ დარბაზში, თბილისში. წარმატებას ვუსურვებთ ჩვენს

სამაყო მოსწავლეებს, მათ ხელმძღვანელს, სჯულის მასწავლებელს, მაგდალინა გოგოლაძეს.

ეს გამარჯვება არ ეკუთვნის მხოლოდ სკოლას, ეს რაიონის წარმატებაცაა.

უფალმა ინებოს, ფინალშიც გავიხაროთ მათი წარმატებით.

ძალიან მნიშვნელოვანია დღევანდლობაში, იმ ფონზე, რომელშიც მომავალ თაობას უნევს არსებობა, ბიბლიის შესწავლა, გათავისება, გააზრება, მისი მადლი აუცილებლად დათესს კეთილ მარცვალს, რაც მომავალი თაობის ცნობიერებაში აუცილებლად გამოიღებს ნაყოფს სიკეთისას, სიყვარულისას, რწმენისას.

სულიერებას აუცილებლად სჭირდება საზრდო, მსგავსი კონკურსები კი სწორედ, რომ ამას ემსახურება.

მადლობას ვუხდით ყველას, ვისაც მცირედი წვლილი მიუძღვის ჩვენი სკოლის ამ დიდ წარმატებაში.

წმინდა ილარიონ ქართველის სახელობის მესტიის მართლმადიდებლური სკოლა-გიმნაზია

### პოეზია ქეთი გომთელაიანი ჭადრაკი

საკუთარ თავთან ვთამაშობ ჭადრაკს, იღვიძებს ჟინი მეტროპოლი ქალის, ვუნესებს საზღვრებს ქაოტურ ფიქრებს, რომ აწყდებიან, კედლებზე დაფის. მეფის სიღინჯე მითოკავს გრძნობებს, დედოფლის სრბოლას არ აქვს სამზღვარი, ყველა ფიგურა, თავის თავს ეძებს, რომ გადაკვეთოს სიკვდილის ზღვარი. ნამზომი ირგებს, დროის მანტიას, ხან ყაიშია, ხანაც ვმარცხდები, ბრძოლას, მოგებულს გონების ველზე, ახლავს ტრიუმფი გამარჯვებების. საკუთარ თავთან, ვთამაშობ ჭადრაკს, ზოგჯერ ვიმარჯვებ, ზოგჯერ ვმარცხდები, თუმცა, არასდროს არ ყრიან ფარ-ხმალს ქალები, ჩუმი ამორძალები. პოეზიის ლაბირინთი ლექსებს მივინდევ და სადღაც გამიყოლეს, სადღაც, მზესთან ახლოს, რითმებს შევხვებინე ცასთან მიმახლეს მწირი, ბოგანო, ზვრები სტრიქონების დიდხანს უნდა „ვლენო“, ხან ვსხლა, ხან ვუნამლო, სხვა, ვერაფერმა დამიამა გული სააქაოს. ლექსებს შეუძლიათ ფრთებზე შეგისვას და მსწრაფლად გაგაქანოს, ნაზად მოხმინან მუზის უნატიფეს



გრძნობებს გაზიაროს, ამ დახუთულ სულში პოეზიის ქარმა, ქროლვით დაუაროს, დროის ცხელი სუნთქვით ამწვარ ფილტვის კედლებს წვა რომ დაუამოს. მედღე, პოეზიის უცხო ლაბირინთებს, ჩუმად ვხეტილობ, ხანაც გულის ქნარზე მწყობრად აუღერებულ სტრიქონებს ვდარაჯობ, რამდენ სულის სარგოს, სიბრძნეს სანეტაროს, ვპოვებ საზიაროს, უცხო ბილიკებო! თითქოს უცნობებო, მაინც ვთქვენინანო. ლექსებს მივინდევ და სადღაც გამიყოლეს, ვსტუმრობ სხვა სამყაროს, სტროფის პნკარედლების სიტყვაკაზმულეებში, რითმა აიინათობს, რა შეუძლიათო ლექსებს მეკითხებით?! უნდა გიპასუხოთ! სულის ფიორებში, ჟანგბადს მიბვერებს, რომ ცაში მანავარდოს, სხვა ვერაფერმა დამიამა გული, სააქაოს.

### საპატრიოტო ეპოპეა მუზეუმის დირექტორთან საპროს ნეკრის, სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმის დირექტორის, სამეცნიერო ექსპედიციის ხელმძღვანელის, ი.პ.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორის ზვიად კვიციანიის მიხედვით სპანეთის მუზეუმის ოფიციალური გვერდის მოხსენებებისათვის

მოგესალმებით ძვირფასო მეგობრებო. პირველ რიგში მადლობა მინდა უთხრა ყველა იმ ადამიანს, რომელსაც მოსწონს სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმის გვერდი, აქ მიმდინარე კულტურულ-საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ღონისძიებები, სპანეთის მუზეუმის განვითარება და აქტიურობა სხვადასხვა მიმართულებით. ჩვენც ვგრძნობთ თქვენს მხარდაჭერას და თანადგომას, რაშიც არაფერია არც ვასაკვირი და უცნაური (ამ ფაქტით გაკვირებულნი არიან მხოლოდ ბოტები). განსაკუთრებულად ძვირფასი ჩვენი კულტურული მემკვიდრეობაა, როგორც მატერიალური, ასევე არამატერიალური ძეგლები. დიდება უფალს, რომ ამ მხრივ, ჩვენ ძალიან მდიდრები ვართ. სპანეთის მუზეუმში ერთ-ერთი გამორჩეული კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებაა, მთელი სპანეთის სიამაყე, სავიზიტო ბარათი, რომელიც ძალზე ღირსეულად ასრულებს თავის ფუნქციას და დიდებულად წარმოაჩენს სპანეთის რეგიონის მთელი თავისი სიდიადითა და უძველესი წარსულით, მუზეუმი ეს არის ჯადოსნური სივრცე, მაკავშირებელი ხიდი წარსულსა და აწმყოს შორის. სპანეთის მუზეუმში დირექტორად დანიშვნის პირველივე დღეებში მე შეხვედრი დიდილობრე მოსახლეობას და გაგაუღერე, რომ მუზეუმში ჩემი ერთ-ერთი მთავარი მიზანი იქნებოდა სამეცნიერო-საგანმანათლებლო და კულტურული მიმართულებების მეტად განვითარება და ამ კუთხით მუზეუმის აქტიურობის წარმოჩენა. ამ მიზნის რეალიზაციისათვის მთავარი ძალა ახალგაზრდა თაობა უნდა ყოფილიყო, ამიტომ თანამშრომლებთან პირველივე შეხვედრის ფარგლებში ვითხოვე კიდევაც, თუ იყვნენ ასეთები, დაინტერესებული პირები და ექნებოდათ თანამშრომლობის სურვილი, აუცილებლად შეხვედრებოდა ჩემთვის. მართლაც, რამდენიმე ასეთი ახალგაზრდა ჩვენი მივიღეთ მუზეუმში, მათ შორის ერთ-ერთი გამორჩეული გახლავთ ამჟამად სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმის ცენტრალური აპარატის უფროსი მარიამ ჯავახიშვილი, Mari Jafaridze. ამ უგანათლებულეს, უნესიერეს, პასუხისმგებლიან ახალგაზრდას მე მანამდე არ ვიცნობდი. ვინაიდან სპანეთის მუზეუმს არ ჰქონდა ოფიციალური FACEBOOK გვერდი (რა თქმა უნდა, ეს იყო ძალიან აუცილებელი და არსებითად მნიშვნელოვანი, რადგან ტექნოლოგიებისა და გლობალიზაციის ეპოქაში, არათუ საჯარო დაწესებულებას, არამედ ნებისმიერ ორგანიზაციას აქვს ოფიციალური გვერდი ყველა ციფრულ პლატფორმაზე). თანამედროვე ტენდენციებისა და გამოწვევების კვლავაც, სწორედ მარიამ ჯავახიშვილს ვთხოვე სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმის ოფიციალური გვერდის შექმნა და მისი მართვა. სპანეთის მუზეუმის ოფიციალური გვერდი უკვე 1 წელია დიდი რეზონანსითა და შესაბამისი აქტიურობით აშუქებს მუზეუმთან დაკავშირებულ სიახლეებსა თუ ინფორმაციას ყველა კულტურულ-საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ღონისძიებისა და პროექტის შესახებ, ასევე, ამ გვერდის საშუალებით ხდება არამარტო სპანეთის მუზეუმის საექსპოზიციო და საფონდო კოლექციების გაცნობა ფართო საზოგადოებისათვის, არამედ იგი ღირსეულად წარმოაჩენს ჩვენი ქვეყნის კულტურულ მემკვიდრეობასა და უნიკალურ არტეფაქტებს, რაც ნათლად ჩანს გვერდის მომხმარებელთა აქტიურობითა და შეფასებებით. სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმის გვერდის უმთავრეს მიზანს მისი შექმნის დღიდანვე წარმოადგენს კულტურული მემკვიდრეობის, მეცნიერების, კულტურისა და მათთან დაახლოებული დარგების პოპულარიზაცია, მუზეუმში მიმდინარე აქტიური პროცესების ღია და გამჭვირვალედ მიწოდება გვერდის მომხმარებელთათვის, მათთვის საინტერესო საკითხთან დაკავშირებით მაქსიმალურად ოპტიმალური პერიოდში დახმარების განწევა, ინფორმირება კონკრეტული საკითხისა თუ არტეფაქტის ირგვლივ. მეტი სიხარულისათვის არსებითად მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმის ოფიციალური გვერდის აუდიტორიის კიდევ უფრო მეტად გასაზრდელად, ყოველდღიურად ხდება თანამედროვე სტრატეგიის განსაზღვრა/შემუშავება და ახალი იდეების გენერირება მუზეუმის ცნობადობის გაზრდის მიზნით. უფრო მეტიც, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ამ გვერდის საშუალებით ხდება ერთგვარი დიალოგი პოტენციური თუ არცაა ვიზიტორებთან, მყარდება ვიზუალური კომუნიკაცია გვერდის თითოეულ მომხმარებელთან, ამასთანავე, უფრო მარტივია მუზეუმის კულტურული იდენტობის განსაზღვრა ვიზიტორების აღქმებისა და სურვილების გასათვალისწინებლად. სპანეთის მუზეუმის გვერდი საჯაროა ნებისმიერი აზრის მქონე ადამიანისთვის, ჩვენითვის მისაღება ყველა კრიტიკული აზრი, რომელიც არ სცდება ეთიკის ნორმებს და არ აყენებს შეურაცხყოფას კონკრეტულ პირებსა თუ ორგანიზაციას, კულტურულ მემკვიდრეობასა და უნიკალურ არტეფაქტებს. ჩვენი მიგვაჩნია, რომ სპანეთის მუზეუმის

ოფიციალურ გვერდზე განთავსებული ნებისმიერი სახის ინფორმაციის შემცველი პოსტი შესაბამისად დაწესებულების რაობასა და მიზნებთან, გაშუქებული სიახლეები მოსწონს საზოგადოებას, ამის დასტური კი გახლავთ ის ციფრები, რომელსაც ვერ გავეცქევით- ბოლო თვეების განმავლობაში გვერდი ცნობადი გახდა 750 000 ადამიანისათვის, მართლაც საამაყო და შთაბეჭქდავი ციფრია მუდმივი ბრძოლის, დაპირისპირებისა და პერმანენტული ფორსმაჟორული სიტუაციების ფონზე. სამწუხაროდ, ყოველად გაუგებარი მიზეზებით, სპანეთის მუზეუმის ოფიციალური FACEBOOK გვერდის შექმნის პირველი დღეებიდანვე დაიწყო თავდასხმა მუზეუმის ხელმძღვანელობაზე, აღმინზე. მიზეზი კი დიდძალ უცნობი და სრულიად ამოუხსნელი ჩივილები, გვიკვირდა და გვიკვირს, ამ დონის აგრესია, სიძულვილი, შეურაცხყოფა და მექარა, რომ იყოს პოლიტიკურ საკითხებთან დაკავშირებული ნაწილობრივ გასაგები იქნებოდა, მაგრამ ძვირფასო მეგობრებო თქვენ ხედავთ, რომ გვერდი არის საჯარო, გამჭვირვალე და ერთი წლის მანძილზე, არ დადებულა რაიმე სახის შეუსაბამო ან არარე-ლეგანტური პოსტი, რასაც შეიძლება გამოეწვია ამ დონის თავდასხმისა და კიბერ-ბულინგის ტალღა. ჩვენი მივიჩნევთ, რომ სპანეთის მუზეუმის გვერდმა ძალიან კარგი და სასიკეთო საქმე გააკეთა, ის ერთგვარი მატანაა ჩვენი ისტორიის, კულტურული მემკვიდრეობის და იგი მომავალშიც გააგრძელებს ფუნქციონირებას და რა თქმა უნდა, ეს მარიამ ჯავახიშვილის დამსახურებაა. შემიძლია პირდაპირ ვთხრა, რომ არა ის, ჩვენი ვერ შეძლებდით იმ კომპლექსური სამუშაოების ჩატარებას, რაც ამ წინს განმავლობაში სპანეთის მუზეუმში ფრად შესაბერი წარმატებით განხორციელდა (ჩატარებულ/განხორციელებულ სამუშაოებისა და ღონისძიებების შესახებ, შედგენილია 1500 გვერდიანი ანგარიში). გამომდინარე იქიდან, რომ ეს ახალგაზრდა გოგო აღმოჩნდა მართლაც საოცრად განათლებული, პასუხისმგებელი, ობიექტური, ნესიერი, დაუზარელი, სამართლიანი, საქმისადმი უსაზღვროდ შეყვარებული, ის უფრო მაღალ პოზიციაზე - აპარატის უფროსად იქნა გადაყვანილი. რაც შეეხება ესოდენ განხილვად და ზოგიერთისთვის მეტად სენსიტიურ გვერდის აღმინთან დაკავშირებულ საკითხს, გვყავს სტაჟიორი, რომელიც სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმში უახლოეს პერიოდში დააკავებს შეიძლება და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის ხელმძღვანელის პოზიციას. სამწუხაროდ არსებობენ არაადამიანები, რომლებსაც ძნელია მოუძებნო მათთვის შესაბამისი/შესაფერისი სახელწოდება, ისინი სისტიმატიურად გესლს ანთხევენ, ღალატებენ მხოლოდ ბოროტებასა და ლანძღვას, ღირსებას უღაბავენ მუზეუმს, ხელმძღვანელობას, აღმინს. ეს ხდება ყალბი ანგარიშებით. ითხოვრ სპანეთის მუზეუმის გვერდის გაუქმებას? რატომ? ახსნა მარტივია, იმდენად არ უყვართ ჩვენი ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობა, ჩვენი წარსული, არ უნდათ მუზეუმის განვითარება, რომ საკუთარ სახელს ემალებიან და შემოდინა სალანძღავად. სხვა ახსნა ამას არა აქვს. ძვირფასო მეგობრებო, თქვენც კარგად მოგესხებებათ, რომ გვერდზე იდებო სინშიდებები, ექსპონატები, არტეფაქტები, მათი წარმომავლობა ისტორია და ა.შ და ამ დროს ყალბი დაფარული ანგარიშებით თავს გესხმინ. ვინმე ახსნის ამას სხვაგვარად? ჩვენი, გვერდის საშუალებით, ჯვრის თაყვანისცემის დღეს, მოგილოცეთ აღნიშნული დღესასწაული და ეთნოგრაფიის, დაგეფიქსირებინათ თქვენი აზრი გვერდთან დაკავშირებით. დიდი მადლობა ყველას, ვინც ობიექტური კომენტარი გააკეთა, თუმცა, კვლავ გამოჩნდნენ პირდაპირ ვიტყვი ზნედაცემული, ყალბი ადამიანები თავისი დაფარული ანგარიშებით და კვლავ ლანძღვა, მექარა, შეურაცხყოფა. თითოეული ასეთი ბოროტებით აღსავსე კომენტარი, ღალანდება, ითვლება სპანეთის მუზეუმში, გვერდზე განთავსებულ პოსტზე გაკეთებული ნებისმიერი ნეგატიური, უსამართლო და უმიზეზო, ალოგიკური კომენტარი უპირველეს ყოვლისა, სახელს უღაბავს, აზიანებს ჩვენს მუზეუმს, მის ღირსებასა და პრესტიჟს. სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმში, მისი ადმინისტრაცია გმობს ასეთ საქციელებს, სპანეთის მუზეუმის გვერდი არ არის ფიზიკური პირის პირადი გვერდი და უფრო მეტი დაფიქრება მართებს ყველას. ხოლო „არარაა არს დაფარული, რომელი არა გამოცხადდეს, და დამალული, რომელი არა საცნაურ იყოს“ (ლუკა 12:2:3). უფალს ებარებოდეს ყველა ასეთი. დასასრულს, კვლავ დიდ მადლობას მოგახსენებთ სპანეთის ისტორიის და ეთნოგრაფიის მუზეუმის მხარდაჭერისა და გულშემოტკიცებისთვის. სპანეთის მუზეუმში მთელი თავისი სიდიადითა და ღირსებით იდგება მონოდების სიმაღლეზე და კვლავ იქნება მაგალითი, ერთ-ერთი სამაგალითო კულტურულ საგანმანათლებლო, სამეცნიერო დაწესებულება. პატივისცემითა და კეთილი სურვილებით, პროფესორი ზვიად კვიციანი

### ოსმან არღვლიანი ხომა სუმა ჯაჭვლიანი



ჯვინალდ ცხემარს არდა მარე, ხომა სუმა – სუმაშერე, ღიმხეღვაჟ ღას ჟიღმარე, ხანჯარ ხანდა ქალმშერე, ნაკლანთი ღას – ჩხარა კამინ, გულუგ-ბარჯ ხად ქალმშარე! ივალადე, დეიმა მავინს, დაბ-ლარე ხად ქალმშავე. ჯამშომ ჯანარს ხეტოლალდა, ჯოღიათე თევზ ხასდინა, ღკემერმათე ხეტულალდა, კკლთხი ჰერს ჩის ქახსინა. რიყხენ ანჯიდ ხომა დოღებ, სემი ეხფას – ღექერე შირა, ქაი ქანსად ნაკვშარ, მოლე იფვი ზაჩარ ჩოდფიშირა. მეგრე ბერეჯს, თაკვიმ გოვარდ, ქა მეგრეაქა იკვენიდა. გვიდამ შევანქა, ეჩა გოვარ, ნოთაუ, დარშომ იწვენიდა! ჰევერს ღემარდხ მეგრგალა, ეჯარშ ვარგარს თხვიმ ახღვენახ, მეგრგალას ქახმგრგალა, ჩუნაკურსინ – შივმ ესყენახ. ფიშრობარჟი, ჩვეინხენქი მამფუა ხარშეს იჟუპიდა, ყედარს ხაზდა ნინჩვარს, ეჯჟი, კლაჟ-მკვილის – განთე შიდა. დარშომ არდა სუმაშ მენწირ, დარ ხოსრინა ჯამშასიგა, დარშომ ხასრა, დარშომ ხენწირდ, ღამშავისგა, ღამშაბისგა! მარე, დოხთე, ალი ღირდე, ჩიგარ ამქი ღემარე ღი: დას ხახუეს შვამიდ ღირდეს, გართხიმ ღაგამდ ღემარე ღი! მარემ გვიშალ, თემი-წეხი, ჩულღღვარე ღემარელი! ტარხანს ხაჟიმ მკვი, კუხი, მუქქედისგა ღემარე ღი... აჩად, ღექვერი ღემარე ხარ... ცხანი, დარგომ დემე ხაკუ! მარე, ღირდეს მირა წეს ხარ, დემ ჯასყუნე – სი მა ჯაკუ! ამსვალდს გარჩო ქალახქემანს, ჩუ დემეშიომ აქკვარია! მარემ დარგას იმქი ჩვემანს?! ნაშვრის დემის ადგარია! ესხრი ბაღლი ღარალეჟა,

ღეთ ღი ხომა, მუქხვი, ყვედი, ნანღლითე, ღექვაჟ, ღექვაჟ, ღახხვე ღისდი გვის ხოტხედი... ღენჩა ქიქან ღახხვარ ატგრახ, დეცხენ წარჰი ხეჟვენიდა, ხანსარარ ჟალას ღიგარს ხათრახ, მანგა ჯეჟვა ხეგხენიდა. მუჟღურ – თვალაშდ ღეფირვანე, ხოჩიღს თე იმ ხეწდენიდა?! დეე მეფხად ღას ღკგერკლანე, ღენჩას დომღულ ხეწდენიდა... ჩი ჩუ ხეჟვა, ღუქქინ-უქქენას, ვადდამ ჰერგარ ხეგხენიდა, ქვინ მეგნეს ი – ქვინიმ უგნას, ღაშემინა დრეჟ ხეჟვენიდა. ღექვერი ხეჟ-ჟაშუ შვამიდ ხეჟვა, ჰისტამს ხადდახ სგალჯინე... ექდა ჩადგარ... ღაკვერალეჟა უშხვარჟესდე – ღისხლჯინე! ჰენწიმ ჩინჩვილ, ღაცვამ მუქქი, მგრდის განხენ სგახაყვენა, ახყა ქორთე, მარე, მუქქი, უმზღარ, სგა დერ ღახხიმენა! ჟამშა ხოგან გვამიდ მიჩ, ი ეჯდა ძალას დემ იხმიდა... შდომ მუქქედჟი ჟესდე ჩინჩვილს, გვიმი ღიკვეჟ დემ ისმიდა! ჟიხოჟკთხა ღედგარ ზეფშვილდ, მაჟღუსაჟუნე, ვენდგარ აღრი... მასტუნ-მაჟკერჟ გვი ხად გვეში, თხუმშუ ხეგახ დეცელაფრი! ყვიჟე-პერშვდა ღემიხ ხადდა, ღედგარს ქა დემ ხესდინიდა! იმგრალდა ი – ამ იკვეალდა, გვამ ი მუქქედ ხეგხეგენიდა! სგადპვი მიჩა ქორთე, ხოლა ზენახ ხეყენიდა, ვიჟჟ-ჰილ ხადდა ჟიღუწორთე, მასტუნ ქა დემ ხედენიდა! ჩუ ედგვანე, ჩ'ედტენტურე, გეზღამ გოვარდ ღედგენ ხადდა, სოფლარ ხოსდიგხ, ჩულღღჟურე, მაჟ იმჟალდა, ღასკორს ხადდა. ღეთნიღადდე ამქი ხადდა: ყახ ღექანე, ღაკანჟურე, ღატმურალს ი ღედგენის ხადდა, ჩარჩი დემეჟ ედჟაჟურე! მემხად ესხრიგხ ზავარ მიჩა, გვიმირ ღადდე ჩ'ოღბურელი... მასტუნ ხათმენ, ქაჟქარა, გვი ჩ'ათკვეშა, ჩ'ოღფერელი! ჩულღღჟურე, ღეთნიღადდე, დარგას ივდიგ, ხეთხელიდა! ეჯ'ღადღუნდო, უწჟურა ჩარჩ ქუთულთეჟუ ხეჟელიდა... დერმათ ხოჟრი ჟიმგდგერე, განხენ ხენგი, ხასარჟინე, ღიჰდგერე ღი – ჟიმუჰდურე, გვიმი მგლხნე, მემარდინე!

# მიმჩხალი წარმოშობა

ენგურის ხეობას გზა სულ უფრო მალა და მალა მიუყვება და ზღვის დონიდან დაახ. 1000-დან 1500-მდე მეტრ სიმაღლეზე შესაბამის ლანდშაპს დაგვიხატავს და კაცის მზერას საუცხოოდ შეეფინება აქაურ ველ-მინდორზე, უმეტესად კი ფერდსა და დახრილზე გამუხურული მთის ცხოვრებისათვის დამახასიათებელი თავისებური არქიტექტურა.



სვანური სამშენებლო მასალა „კა“ შეცვალა „ბლოკმა“, „კირი“ შეცვალა „ბეტონმა“ და ა.შ.

მათ შორის ის, რაც ჩვენს ყურადღებას უპირველეს იპყრობს, არის ძველი სვანური სახლები, მაჩუბები და კომპლები, ასევე ყორეები და სხვა დამზარებული შენობა-ნაგებობები.

ჩვენი დაკვირვებისა და აღწერის განსაკუთრებული ობიექტიც დღეს სწორედ ესენი იქნება, კონკრეტულად კი ძველი სვანური სახლები, ნაშენები, რა თქმა უნდა, ადგილობრივი, სვანური ქვით, იგივე ფიქალი ქვით, რომელსაც თვითონ სვანები კას ეძახიან.

კათი შენების ხელოვნება და ამ სამშენებლო მასალით სახლების აგება, სამწუხაროდ, უკვე წარსულად იქცა, იმ წარსულად, რომელსაც ან-მყოში კეთილი გულმემატიკივარი, ფაქტობრივად, ნაკლებად უჩანს და მომავალიც როგორი უნერია, არავინ იცის...

ვისაა, ვიდრე რიგითი საცხოვრებელი სახლი. ტაძარში ირწვევა ჩვენი, ამ შემთხვევაში ქრისტიანების, სულიერი შობის, ნათლობის აკვანი- წმინდა ემბაზი...



ალბათ, ამიტომაც, ტაძრები და ეკლესია- მონასტრები, საბედნიეროდ, უფრო მოვლილი გვყავს და მთლად საგადალო მდგომარეობაში არ ვამყოფებთ მათ; ასევე კომპლებიც თავიანთი

მომხიბვლელობისა და თვალშისაცემი სიდიადის წყალობით, გასაკვირი აღარაა, რომ ყურადღების მიღმა არ დარჩენია მთავრობებსა თუ ადამიანებს...

მაგრამ სახლები, საცხოვრებელი სახლები?!- აქ მდგომარეობა, გადაუჭარბებლად გეტყვით, რომ სამარცხივინაა!.. - უნიკალური საერო არქიტექტურა, შენების ხელოვნება და ოსტატობა დამოილო- ჩამოქცეულ ამ სახლთა ჭერ-კედლებთან ერთად ჩვენს თვალწინ დღითიდღე ნავლდება და ნადგურდება. თითო დარზე თუ თითო ავდარზე ისინი დგანან უპატიოდ და უპატრონოდ და თითქმის უწყვეტად აწვიმთ და ათოვთ; ხანგრძლივ ზამთრობით ყინვის წყალი გაუფრებლად ხოლმე გვერდებში, მერე ზაფხულობით თავკარა მზე აცხუნებთ, მერე ქარი შემოუბერავთ ხან ერთი, ხან მეორე მხრიდან, და უამრავი „ცული მერე...“ მათ თავებს დატყეობს, ჩვენს გულს უკვე რახანია საშიშლად აღონებს, გამუდმებით სინდისს გვიწრიალებს და საშველად გვიხმობს...

გვესმის რა ჩვენი შეჭირვებული ყოფიერებიდან გამომდინარე რიგი საკითხების მოუგვარებლობა, ხოლო უშუალოდ ამ სახლებთან დაკავშირებით გარკვეული უზერულობაც, ჩვენი აზრით, განგვის ზარები მაინც შემოსაკერვლია!

ჩვენ, ცხადია, არავის მოვუწოდებთ, რომ მშენებლობისას მაინც-ცდამაინც სვანური ქვა- კა გამოიყენებოდეს, ან საკირეში ცეცხლს ვაუზღუბებდეთ, მაგრამ მთელი გულით კი ვისურვებდით უკვე არსებული შენობა-ნაგებობების გადარჩენას, რადგან ისინი ნამდვილად წარმოადგენს ქართველი ერის, კერძოდ კი სვანების კულტურულ სიამაყეს, მთელი ქართველი ხალხის მატერიალური კულტურის მატყვევლ ძეგლებს.

ნოს ამაზე, თუ აქამდე არ უზრუნიათ?!

- ეს სახლები კერძო პირებისაა, საოჯახო საკუთრებას წარმოადგენს და მათ კანონიერ თუ უკანონო მფლობელებს, სამწუხაროდ, არც ესმით კარგად, რომ ისინი ამავდროულად უკვე ეროვნული მნიშვნელობის მქონე უნიკალური ნაგებობებია...თავის მხრივ, ვერც სახელმწიფომ შეხედა მათ თვალთვლით, გამორჩათ მხედველობიდან ამ ნაგებობების ესთეტიკური მხარე და კულტურულ-ისტორიული ღირებულება და ამასობაში ის, რომ „ანმყო შობილი წარსულბაგან არის მშობელი მომავლისა“, გაისმის სრულიად ამაოდ...

- გამოსავალი?!..თუ გული გულობსო...ნათქვამია და დანარჩენი თქვენთვისაც მოგვიწოდია პატივცემული მკითხველო.

სხვათაშორის, იგივე მდგომარეობაა ქართლ-კახეთის ქვეითკით ნაგებ სახლებთან და დასავლეთ საქართველოს ოდებთან დაკავშირებითაც. ეს უკანასკნელი თბილისის ეთნოგრაფიულ მუზეუმში მაინც არის დაცული, მაგრამ ქვაზე შენების ხელოვნება ტექნიკური სირთულეებიდან და დიდი ხარჯებიდან გამომდინარე ამასაც თითქოს შეუძლებელს ხდის ჯერჯერობით.

მომავლისათვის, ვიმედოვნებთ, შევიშუაგებთ ხედვას და დავერთოთ პროექტს, რომელიც, რა თქმა უნდა, წინასწარ არ ვიცით, რა შედეგების მომტანი იქნება, მაგრამ ქვეითი ნაბიჯების გადასადგმელად სიტყვა მაინც გვექნება ნათქვამი ჩვენი ანმყო-სა და მომავლის წინაშე გამომდინარე ჩვენივე წარსულიდან.

სიმ სოფ.ფარის საჯარო სკოლის ისტორიისა და სამოქალაქო განათლების მასწავლებელი, ირმა ივანიძე

## „გახდი მედიაჩიგნიერი“



მესტიის მუნიციპალიტეტის ფარის საჯარო სკოლა, მესტიის მუნიციპალიტეტის სკოლებს ინვესტ პროექტში „გახდი მედიაჩიგნიერი“ მონაწილეობის მისაღებად.

პროექტის მიზანია:

მესტიის მუნიციპალიტეტის ახალგაზრდებში მედიაჩიგნიერების კრიტიკული აზროვნების, კვლევისა და შეფასების უნარების განვითარების ხელშეწყობა.

პროექტის ამოცანებია:

მესტიის მუნიციპალიტეტის სკოლებს შორის თანატოლთა განმანათლებლობის პრაქტიკის გაღრმავება.

ქსელური პროექტის განხორციელება მედიაჩიგნიერების კლუბების შექმნა. 6 კვირიანი სასწავლო ონლაინ კურსის ჩატარება.

კონკურსის „ყველაზე მედიაჩიგნიერი კლუბის“, გამოცხადება და საუკეთესო მედიაჩიგნიერი გუნდის გამოვლენა.

პროექტის აღწერა: პროექტი ორი კომპონენტისგან შედგება,სასწავლო და პრაქტიკული.

სკოლები დაარეგისტრირებენ 8-10 კაციან გუნდს,შექმნიან მედია ნიგნიერების კლუბს,შეარჩევენ გუნდის ლიდერ 3-4 მოსწავლეს,რომლებიც 4 კვირის განმავლობაში გაივლიან ტრენინგს ციფრულ მოქალაქეობაზე, კერძოდ, „ხელოვნური ინტელექტი და web 2.0 ინსტრუმენტები“ ; „კიბერ უსაფრთხოება“; „კიბერ ბულინგი“ „დეზინფორმაცია და კრიტიკული აზროვნება“; „ებრძოლვი ყალბ ინფორმაციას“.

მიღებული ინფორმაციის საფუძველ-

ზე, გუნდის ლიდერები მათთვის წინასწარ გადაცემული ტრენინგ-მოდულებით ჩატარებენ სკოლაში სასწავლო ტრენინგებს და პრაქტიკულ აქტივობებს.

სასწავლო კურსის დასრულების შემდეგ 2023 წლის 20 მაისს,ფარის საჯარო სკოლაში გაიმართება კონკურსი თემაზე: „ყველაზე მედიაჩიგნიერი კლუბი“.

თითოეული სკოლის მედიაჩიგნიერების კლუბი, კონკურსისთვის შეარჩევს 4 კაციან გუნდს.

კონკურსი სამი რაუნდისაგან შედგება,მონაწილე გუნდებს გადაეცემათ სიტუაციური ამოცანები,მათი ამოცანაა,ამოიცნონ ყალბი ინფორმაცია და ლოგიკური ანალიზის საფუძველზე იმსჯელონ როგორ მივიდნენ მიღებულ შედეგამდე.

გაივლიან ტესტირების ეტაპს. მონაწილეების ნამუშევრებს შეამოწმებენ კომპეტენტური ჟიურის წევრები.

საუკეთესო შედეგების მქონე გუნდები გადანიშნულდება I,II,III ადგილებზე.

საუკეთესო გუნდები დაჯილდოვდებიან სპეციალური პრიზებით და სერტიფიკატებით.

იდეის ავტორები: ფარის საჯარო სკოლის მე-10-11 კლასის კონკურსის „ციფრული მოქალაქეობა სკოლებში“ გამარჯვებული მოსწავლეები, ნიკა სუბელიანი,ზური რეზესიძე,დავით ვიზლიანი.

ხელმძღვანელი პედაგოგი: ეკა წულუკიძე.

პროექტის განხორციელების თარიღი: რეგისტრაცია 29.03- 10.04.2023

სარეგისტრაციო ბმული:

<https://forms.gle/YQKReLqKYdrczSfqn>

საინფორმაციო შეხვედრა დაინტერესებულ სკოლებთან: 12.04.2023

სასწავლო ტრენინგები და აქტივობები:

12.04-3.05.2023 წ

დასკვნითი შემაჯავებელი ღონისძიება: 20.05.2023წ

## მადლობის წერიდი



ვცხოვრობ მესტიის მუნიციპალიტეტის სოფელ ცხუმარში, მთელი ჩემი შეგნებულ ცხოვრება შევალეე პრომას. ვანარმოებ

სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციას და მესაქონლეობას, რათა ნატურალური პროდუქტით უზრუნველყო მოსახლეობა, სასტუმროები თუ მალაზიები.

ხშირად მიწვევს ასევე მესტიისა და მძიმე ჩანთების ზიდვა. ცოტა ჯანმრთელობის პრობლემებმაც იჩინა თავი. ჩემს უკან მომავალმა გოგონამ ალბათ შემამჩნია რომ ტვირთი მემძიმა და ნავებარბაცდი. დამენია, მკითხა ცუდად ხომ არ ხართო, გამომართვა ჩანთა, გამაცლია საავადმყოფომდე, დაელოდა ექიმების პასუხს და შემდეგ უკანაც გამომაცლია დანიშნულ ადგილამდე.

გული სითბოთი ამეგსო. არასოდეს დამავინყდება მისი ლამაზი სახე და მზრუნველი თვალები. ნეტავ ბევრი ასეთი ყურადღებანი ბავშვი იზრდებოდეს მთელ სამყაროში.

ეს გოგონა მესტიის პირველი საჯარო სკოლის მოსწავლე მარიამ გაბრიჭიძე გახლდათ.

მადლობა მის მშობლებს. მადლობა მარიამს.

ბედნიერი მომავალი მიმადლოს უფალმა.

პატივისცემით, ჩარა(დალი) მილდიანი

## გაუცმაზოთ საშუარო და გაუფერაოთ ცხოვრება ბავშვებს

„თუ გადავხედავთ ჩვენს ცხოვრებას,ძირითადად ის წუთები გვახსოვს, ღრმა ბავშობიდან ,რამაც ჩვენზე განსაკუთრებული შთაბეჭდილება მოახდინა, ლალი და სიხარულით გაჯერებული ბავშვობა აუცილებლად უკავშირდება ფერად სასრიალოებს, საქანელებს, აინონა დაინონას და ასე შემდეგ, სუფთა ჰაერზე, ჯანსაღი აქტივობები, რასაც ბავშვობის ჯადოსნური სურნელი ასდის, დიას! თამაში ის აქტივობაა ,რაც ბავშვებს ფერადი სამყაროს კარს უღებს ,სადაც მუდმივად სიხარული და ღიმილი მეფობს, თუმცა არსებობს ამ სიხარულს მოკლებული ბავშვები ,ვისთვისაც ეს ყოველივე ბავშვობის განუყოფელი ნაწილი არ არის, არამედ სევდადქცეული ოცნება.“

მესტიის მუნიციპალიტეტის სოფელ წვირ-მიში, რომელიც მესტიიდან 18 კილომეტრში მდებარეობს, პანანინა ბალი დგას, სადაც მხიარული, ლალი და ცნობისმოყვარე ალსაზრდელები, ყოველ მისვლაზე ერთმანეთს ეკითხებიან; „საქანელები და სასრიალოები ხომ არ მოუტანიათ? “ უარყოფით პასუხზე, მათი სიხარულით გაბადრულ სახეს სევდა ეპარება

, თუმცა იმდის მაინც იტოვებენ „ალბათ მალე გვექნება“, როგორც კი იჯერებენ , რომ მალე ექნებათ ნანატრი ინვენტარი ისევე მხიარულად აგრძელებენ თამაშს და თვალები სიხარულით უციმციმებთ.

პროექტის მიზანია წვირმის ბალის ალსაზრდელებისთვის ეზოს სათამაშოების შექმნა, რათა ბავშვები ჯანსაღი და უსაფრთხო აქტივობებით დაკავდნენ.ჩვენ შეგვიძლია მათი ოცნება მათ ყოველდღიურობად ვაქციოთ.

ჩვენს ეპოქაში ბავშვები სასრიალოებზე არ უნდა ოცნებობდნენ, ერთად გაუფეროლოთ სამყარო წვირმიში მცხოვრებ პატარებს,უფრო ლალი და ბედნიერი ხვალისნდელი დღისთვის“.

სოფიო ქუხილავა

სოფიო ქუხილავა წვირმის საჯარო სკოლის ინლისური ენის მასწავლებელი, სათემო აქივისტთა კლუბის „ახალაზრდები მომავლისთვის“ დამფუძნებელი, ადგილობრივი განვითარების ჯგუფის წევრი.

იდეის ავტორი სოფიო ქუხილავა

# ღია წერილი ქართველ მეცნიერებს და ყველა იმ პირს, ვინც დაინტერესებულია პროტოკავკასიური ანბანით და ენით

დიდად პატივცემულო მეცნიერებო, რამდენიმე თქვენგანთან პირადი შეხვედრებისა თუ სატელეფონო საუბრების შედეგად მივედით იმ დასკვნამდე, რომ მიუხედავად ჩვენ მიერ ჩატარებული სხვადასხვა შეხვედრებისა საზოგადოებასთან, პროტოკავკასიური ანბანისა და ენის შესახებ ჩვენი მხრიდან საჭირო ყოფილა ფართომასშტაბიანი ახსნა-განმარტებების წარმოდგენა.

ამათვისთვის გვინდა, ხაზი გავუსვათ უშუალოდ თქვენს დამსახურებას სვანური, მეგრული, ზანური და ქართლური ენების კვლევის საქმეში და დაგიდასტუროთ ჩვენი პატივისცემა თქვენდამი.

გამომდინარე იქიდან, რომ ჩვენი კვლევის შესახებ არ გაქვთ სრული ინფორმაცია, ვცდებით ავხსნათ ის რეალობა, რასთანაც ჩვენ გვაქვს საქმე, კერძოდ:

ა) აღმოჩენილია პროტოკავკასიური (წინარე სვანური) ანბანი და დამწერლობა;

ბ) აღმოჩენილია ამ ანბანით შესრულებული ჩვენი წელთაღრიცხვით I და XII საუკუნის ტექსტები, ასევე ჩვენს წელთაღრიცხვამდე XIII, XVII და უფრო ადრინდელი ტექსტები.

გ) ამ ახლადაღმოჩენილი ანბანის ასო-ბგერათა რაოდენობა შეადგენს 45-ს;

დ) ტექსტები შესრულებულია ტყავზე, სპილენძის ფირფიტაზე და ქვანახეზე.

ე) ტექსტების თემა არის რელიგიური, განმათავისუფლებელი ხასიათის, ბრძოლის ამსახველი, შავ ზღვაზე წარღვრის ფაქტობრივი მოვლენების განვითარების მაუნყებელი და ა.შ.

ვ) ანბანი განვითარების, გრაფიკული მოხაზულობის მიხედვით (ანუ სხვადასხვა საუკუნეში სხვადასხვა გრაფიკულ ფორმას რომ იღებდა) იყოფა 7 კატეგორიად. პირველი კატეგორია არის სრული ხაზოვანი, ხოლო ბოლო - მრგვალოვანი, რომლის გაგრძელებასაც ასომთავრული წარმოადგენს.

ზ) მსოფლიოში არსებულ (ხმოვნისა და თანხმოვნის შემცველ) ანბანთა შედარებისას იკვეთება დიდი მსგავსება ერთმანეთს შორის (იგულისხმება გრაფიკული მოხაზულობა). პროტოკავკასიური ანბანთან ყველაზე ახლოს დგას ქანაანური, ფინიკიური, ძველი იბერიული, ძველი ბერძნული და სხვა ანბანები.

თქვენ იცით, რომ ჩვენი საამაყო მეცნიერები (ი. ჯავახიშვილი, ნ. მარი, გ. წერეთელი, ალ. ცაგარელი, აკ. შანიძე, ვ. თოფურია, არ. ჩიქობავა, ზ. ჭუმბურიძე, ზ. პატარაძე, ალ. ქალაძე, ა. ონიანი, თ. ქაფიანიძე, თ. მიჩხუანი, ელ. მეტრეველი, თ. გამყრელიძე და კიდევ მრავალი სხვა ავტორი (შენდობას ვითხოვთ, ვინც ვერ დავასახელებთ), რომ იტყვიან, „სანთლით დაეძებდნენ“ ასომთავრულის წინარე ანბანს? მაგრამ, სამწუხაროდ, მათ ამის გაცნობის საშუალება არ მიეცათ, იძულებული იყვნენ, დაეჯერებინათ ის ვერსიები, რომ სვანური ანბანი თითქოსდა ბერძნულსგან, ფინიკიურისგან, არამეულსგან, სომხურისგან და ა.შ. წარმოიქმნა და რაოდენ სასიხარულოა ის ფაქტი, რომ ახდა მათი ოცნება იმის შესახებ, რომ აღმოჩნდა წინარე სვანური ანბანი და დამწერლობა, რომელიც არა თუ სხვათა ანბანთაგან არის ნასესხები, არამედ პირიქით, ამ ანბანისგან უნდა იყოს ისინი წარმოქმნილი. რაც უფრო მეტ ტექსტს ვსწავლობთ და ვშიფრავთ, მით უფრო ვრწმუნდებით ამ ჭეშმარიტებაში. ამდენად, ჩვენ საქმე გვაქვს სრულიად ახალ ფენომენტთან, რასაც ჩვენ პროტოკავკასიური ანბანს და ტექსტებს ვუწოდებთ.

აქვე გვინდა, ჩაგაყენოთ საქმის კურსში, რომ ამ 45 ასო-ბგერიდან 38 ასო არის ძირითადი, ხოლო 7 (წყვილი) არის სვანური საგალობ-

ლების ტექსტების ახსნის გასაღები, რაც ასევე სიხალღეა ანბანთა ისტორიაში.

წარმოდგენილი ტექსტები იკითხება არქაული სვანური ენით და, თუ მკვლევარმა არ იცის ძველი ქართული, ძველი მეგრული და, განსაკუთრებით, არქაული სვანური, ტექსტების წაკითხვა შეუძლებელი ხდება. აქედან გამომდინარე, აშკარად ჩანს ამ სამივე ენის ერთი ფუძიდან წარმომავლობა.

მთლიანობაში კვლევამ მიგვიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ წინარე ქრისტიანულ ხანაში ამ ენაზე მოლაპარაკე ტომების (ხალხების) განსახლების ადგილები ყოფილა კავკასია, წინააზია, შუამდინარეთი, ევროპა და, ვფიქრობთ, ამერიკაც (ამის ნიშნები იკვეთება).

ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, ვფიქრობთ, რომ თითოეული ჭეშმარიტი ქართველი მეცნიერისთვის და, მითუმეტეს, ლინგვისტისთვის სასიხარულო უნდა იყოს ამ ახალი მიგნების ფაქტი. ჩვენ კარგად გვესმის საბჭოთა პერიოდის ქართველი მეცნიერების მოღვაწეობის მიმართულება, მითუმეტეს, ფილოლოგიის განხრით, მაგრამ, სამწუხაროდ, მათ არ ჰქონდათ ხელმისაწვდომობა ყოველივე იმასთან, რაზეც ზემოთ მოგახსენეთ.

დამპყრობელი ყველანაირად ცდილობდა, არ გაეგო სიმართლე ქართველ ხალხს.

ცნობილი ფაქტია, რომ 1920-იან წლებში კრასნოდარის მხარეში რუსებმა მთელი ვაგონი, სამი ათასზე მეტი ქართული დოკუმენტი დაწვეს, რომელთა წარმომავლობა ძირითადად წინარე ქრისტიანული ეპოქა იყო. რომ არა პოლკოვნიკ ქრისტეფორე ჩხეტიანის თავგანწირვა (ღმერთმა აცხოვროს მისი სული), ჩვენს ხელთ არსებული ტექსტების უმრავლესობა არ გვექნებოდა. რუსებმა (როგორც მეფის დროინდელმა, ასევე ე.წ. მენშევიკებმა და ბოლშევიკებმა) განსაკუთრებით სვანეთის საცავები და ეკლესიები გაძარცვეს, რომელთა მთავარი მიზანი პროტოკავკასიური ანბანისა და ტექსტების გაქრობა ყოფილა. ყოველივე ამას აკეთებდნენ მალულად. კომუნისტური პროპაგანდა კი, რომელზედაც გაიზარდა ჩვენი და თქვენი თაობა, სულ სხვა იდეოლოგიას გვინერგავდა. მათი მცდელობა და მარადიული ოცნება იყო, ამოეშოთ ყოველივე არა რუსული (მაშინ, როდესაც რუსული ანბანი და დამწერლობა მხოლოდ მე-10 საუკუნიდან იწყება და ისიც მტკიცდება, რომ მათი ანბანი, როგორც „კირილიცა“, ასევე „გლაგოლიცა“ ძირითადად ივერიელ ბერებმა (რომელთაც იცოდნენ პროტოკავკასიური ანბანი) შეუქმნეს.

რაც შეეხება სვანური ან მეგრული ენების ოფიციალურად სწავლებას, მიგვაჩნია, რომ ეს აუცილებელია და რატომ? დღეს სვანური და მეგრული ენებით მოლაპარაკე ადამიანების რიცხვი კატასტროფულად არის შემცირებული (განსაკუთრებით ეს ეხება სვანურს). ისეთი დრო მოვიდა, რომ სვანეთის სკოლებში ბავშვებმა სვანური ენა ან საერთოდ არ იციან, ანდა მხოლოდ საყველპუროდ, რაც, ვფიქრობთ, რომ როგორც მშობლების, ასევე საზოგადოების (განსაკუთრებით, ამ დარგის მეცნიერების) და მთავრობის დანაშაულია. იუნესკომ გამოგვიცხადა, რომ 50 წლის შემდგომ ამ ენებზე მოლაპარაკე ადამიანები ფიზიკურად არ იქნებიან. არის თუ არა ეს ფაქტი საგანგაშო? რატომ ეწინააღმდეგება ქართული საზოგადოების ნაწილი სვანური და მეგრული ენების სწავლებას? ნუთუ, ისევე რუსული შოვინიზმი მძლავრობს? მაშინ, როდესაც სწორედ ამ (პროტოკავკასიური) ენით უნდა დავემტკიცოთ მთელ მსოფლიოს, რომ ცივილიზაციის პირველი აკვანი აქ, კავკასიაში,

წინააზიაში, შუამდინარეთში მცხოვრებ პროტოკავკასიელებს შორის დაირჩა და სხვა დაწარჩენი მხოლოდ მისგან გამომდინარე იყო.

ჩვენ ვსვამთ მარტივ კითხვას: არის თუ არა საჭირო და ღირსი, რომ ამ ახალი ფენომენტის აღმოჩენა, სულ მცირე, გახდეს სალი მეცნიერული მსჯელობის საგანი? ჩვენ უმრავლეს ფილოლოგებს, ისტორიკოსებს და ნებისმიერ მსურველს გავუზახენთ ანბანი და ტექსტები იმ თხოვნით, რომ ყოველივე ამის შესახებ მათი აზრი ყოფილიყო ცნობილი. აღსანიშნავია, რომ 2022 წლის აგვისტოში მესტიაში ჩატარდა კავკასიოლოგთა მაღალ დონეზე ორგანიზებული კონგრესი, სადაც ერთ-ერთ საკვანძო თემად ეს აღმოჩენა იქნა გამოტანილი, რამაც დამსწრე საზოგადოების დიდი ალტაცება გამოიწვია. გარდა ამისა, ეს თემა გავრცელდა ინტერნეტ-სივრცეში, სადაც შეიძლება ითქვას, დღემდე არ ცხრება კამათი და, რაოდენ გასაკვირია, რომ ის პროფესიონალი მეცნიერები, რომლებიც წესით, დიდი ქართველი მამულიშვილების ტრადიციებზე აღიზარდნენ, ფაქტობრივად, დუმდნენ ამჯობინებენ. ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, რომ მათთვის თითქოსდა მიუღებელია, არადა, ცოცხლები რომ ყოფილიყვნენ ზურაბ ქაფიანიძე, ზურაბ პატარაძე, ელენე მეტრეველი, თვით ივანე ჯავახიშვილი და სხვები და სხვები, რა თქმა უნდა, მათთვის ეს აღმოჩენა უდიდესი დღესასწაული იქნებოდა. მთელ საქართველოს ფეხით შემოვივლიდნენ და იმ სვან „განდობილთა“ (ფუსტები) ნაფეხურებს დაკოცნიდნენ, ვინც ყოველივე ეს დღემდე მოგვიტანა. იქნებ, დავფიქრდეთ ყოველივე ამაზე!

ჩვენ გვინგვენ სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერებთა აკადემიები, რომელთაც, ჩვენდა სამწუხაროდ, უფრო სწორად გაიგეს ამ აღმოჩენის მნიშვნელობა.

და ბოლოს, ალბათ იკითხავთ, ვინ ვართ ჩვენ? რაზედაც პასუხი მარტივია: ჩვენ ვართ ჯგუფი, რომელთაც თავის დროზე, ჯერ კიდევ ადრეულ ბავშვობაში, გვასწავლიდნენ სიბრძნის იმ აუცილებელ მინიმუმს, რაც საჭიროდ მიაჩნდათ, მიუხედავად იმისა, რომ დიდობაში სხვადასხვა სწავლებები გავიარეთ, სხვადასხვა სპეცილობები ავითვისეთ, მთავარი მაინც ის სიბრძნე იყო, რასაც სვანეთში, სამეგრელოში და ქართლში გვასწავლიდნენ. ცხადია, ჩვენი ჯგუფის ერთ-ერთი უპირატესობა სამივე ენის და ტრადიციების პატივისცემა და ცოდნაა, თუმცა გადამწყვეტი მაინც იმ დიდი სიბრძნის ათვისებაა, რაც ჩვენმა წინაპრებმა დღემდე მოგვიტანეს.

ჩვენ ღია ვართ ნებისმიერი მსურველისთვის. ათეული წლებია, ვმუშაობთ თავდავიწყებამდე და ეს შემთხვევითი არ არის. ის დიდი სიბრძნე, რაც ჩვენმა წინაპრებმა გადმოგვცეს (და არა მარტო ლინგვისტიკაში), გვატყობინებს, რომ ოცდამეერთე საუკუნეში კაცობრიობას დიდი საფრთხე და განსაცდელი ემუქრება და, თუ დროზე გონს არ მოვეგეთ, სამწუხაროდ (ღმერთმა ნუ ქნას), „სოდომი და გომორი“ განმეორდება. მზის გალაქტიკაში დედამიწა აჩქარებული ტემპით მოძრაობს, დრო სწრაფად გარბის. ატომური ომი კარზეა მომდგარი. იქნებ, თავი დავანებოთ უზნეობას და ამპარტავნობას, დაპირისპირებას და ყველამ ერთხმად ვითხოვოთ შენდობა დედამიწაზე კაცობრიობის მიერ ჩადენილი ცოდვების გამო.

პატივისცემით,

**ტექ. მეცნ. დოქტორი მირონ ფირცხელანი**  
**ტექ. მეცნ. კანდიდატი ოთარ ჩხეტიანი**

<p><b>დაფუძნებელი:</b> <b>მისტიის მუნიციპალიტეტის</b> <b>საკრებულო.</b></p> <p><b>მისამართი: დაბა მისტია,</b> <b>სატიის მოედანი 1.</b></p>	<p>გაზეთი მოამზადა მესტიის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს პრესცენტრის განყოფილებამ</p> <p><b>ირმა ჯაჭვლიანი, ნინო ნაკანი</b></p>	<p><b>გაზეთი აიწყო და</b> <b>დაკაბადონდა</b> <b>შპს. „გამომცემლობა</b> <b>კოლორი“</b></p> <p>(ტირაჟი - 600 ცალი)</p>	<p>ინფორმაციისათვის დაგვიკავშირდით ტელეფონის ნომერზე: 599 85 55 45</p> <p><b>ირმა ჯაჭვლიანი</b> ელ. ფოსტა: <b>Irma-ushba@yahoo.com</b></p>
--	--	--	--